

Motion till riksdagen 2025/26:617

av **Markus Kallifatides (S)**

Finanspolitiskt ramverk för klimatomställningen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att det finanspolitiska ramverket medger lånefinansiering av vissa strategiska infrastrukturprojekt med stor klimatnytta och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har alltså ett av världens mest restriktiva ramverk för den ekonomiska politiken, enligt vilket ett balansmål över konjunkturykeln gäller för hela den offentliga sektorns finanser från och med 2027. Under den senaste tiden har ett flertal beslut tagits om att finansiera utgifter ”utanför” ramverket. I maj 2024 meddelade regeringen att de ensidigt, utan blocköverskridande samtal, undantog Ukrainastödet från ramverket. I somras kom dessutom riksdagens samtliga partier överens om att möjliggöra en lånefinansiering av nya totalförsvarssatsningar under perioden 2036–2034 för att möta fattade beslut om snabb och kraftig upprustning av såväl militär som civil beredskap. Även denna med finansiering utanför ramverket.

Nuvarande finanspolitik har alltså alltså som mål att den offentliga sektorn ska nå ett vare sig positivt eller negativt strukturellt finansiellt sparande – i stället för att syfta till att uppnå full sysselsättning och jämn ekonomisk fördelning eller att ge tillräckligt utrymme att hantera akuta eller kommande samhällsproblem, såsom klimatomställning, bostadsbrist, migrationsströmmar eller pandemier.

En rimligare och mer ekonomiskt ansvarsfull ordning vore istället att inom ramverket skapa utrymme för nödvändiga investeringar för att möta dagens och framtidens samhällsutmaningar med lånefinansiering samtidigt som det offentligas driftskostnader för bland annat pensioner och välfärdsåtaganden även framgent finansieras fullt ut med skatter över konjunktursvängningarna. Det skulle skapa bättre förutsättningar att långsiktigt hantera både akuta och kommande samhällsproblem.

Våra grannländer har insett detta. I Danmark tillåts strukturella underskott om en procent av BNP. I Tyskland har man brutit ut och skapat en klimatomställningsfond samt tillåter strukturella underskott i både federala staten och delstaterna. Även flera andra länder i Västeuropa har gjort upp med den tidigare åtstramningspolitiken och hittar sätt att förena ett stort investeringsbehov med behovet av att skapa långsiktiga spelregler för finanspolitiken.

Sverige behöver ett nytt moderniserat finanspolitiskt ramverk som gör det möjligt att över tid lånefinansiera investeringar med till exempel stor klimatnytta eller avgörande värde för Sveriges civila och militära beredskap. Det är rimligt att detta ramverk gör skillnad på investeringar och driftskostnader. Det skulle göra det möjligt att på ett ekonomiskt ansvarsfullt sätt öka investeringstakten, med upprustning och nybyggnation av bland annat tåglinjer för gods- och persontransport och andra viktiga regionala infrastruktursatsningar som kräver statligt deltagande. Det skulle också möjliggöra för Sverige att behålla frontpositionen i den gröna industriella omställning som nu pågår, se till att rätt förutsättningar finns för en stor utbyggnad av elproduktionen och ge fler kommuner i Sverige förutsättningar att blomstra. Det handlar både om att lämna efter oss ett bättre samhälle och en starkare ekonomi till våra barn och om att säkra att planeten fortfarande är beboelig för framtida generationer.

Markus Kallifatides (S)